

uitgave 19 - 2022

online

KUNST

magazine

De levens van Jan Six

De Cobrabeweging in de tijd van nu

Van nacht naar dag

16 Van weggoipallets tot kunstwerk

10 Frida in Amstelveen en Assen

12 De levens van Jan Six

20 De betekenis van kleur in cultuur en kunst

8 Mijn keramische sculpturen zijn een deel van mij

24 Margriet de Bie-van Mourik

online KUNST magazine

onlinekunstmagazine is een initiatief van Artvices. Zij wil kunstliefhebbers met kunst(enaars) in contact brengen en dat doet zij door middel van de website *onlinekunstenaars*, dit magazine, het onlinekunstboek en de App *onlinekunstenaars*.

onlinekunstmagazine verschijnt vier keer *per jaar*.

Aan dit nummer werkten mee:

Désirée Tonnaer

Lisette Kolman, Cobra Museum

Esther Lunter

Marion de Jong

Cherilyn van Andel

Klaasje Smit

Roel Elbers

Bart Wisbrun

Annica Delfos

Hansje Cozijnsen

Elisabeth Welbergen

online KUNST magazine

Het kunstwerk is van kunstenaar *Bart Wisbrun*

INHOUD

- 4 Het werk van Désirée Tonnaer
- 6 De Cobrabeweging in de tijd van nu
- 8 Mijn keramische sculpturen zijn een deel van mij
- 10 Frida in Amstelveen en Assen
- 12 De levens van Jan Six
- 14 Van nacht naar dag
- 16 Van weggoipallets tot kunstwerk
- 18 Dagboek van een artistiek leider.
- 20 De betekenis van kleur in cultuur en kunst
- 24 Margriet de Bie-van Mourik
- 26 Schilderen vanuit de impuls van het moment
- 28 Cycloop langs de Belgische snelweg verdwijnt
- 30 Twee verschillende kanten van dezelfde medaille.
- 32 Alexander
- 34 Maffe kunst
- 35 Wat ons opviel op de sociale media
- 36 Nieuw bij onlinekunstenaars

Désirée Tonnaer

Natura Artis Magistra

De natuur is de leermeesteres der kunsten. Het prille leven dat zich ontwikkelt in de zaaddozen, het ontluiken van groei, het ontvouwen van bladeren en de pracht van de bloem in haar bijzondere rijke schoonheid. Het verouderen, afsterven en verstillen, om opnieuw de groeikracht te laten gedijen. En ondanks onze bekendheid met deze cyclus, aanschouwen wij nog altijd het mysterie van het leven.

Meer info: <https://ap.lc/KTIGI>

Van zaterdag 12 maart 2022 tot en met zondag 20 november 2022 is de nieuwe tentoonstelling 'Cobra en Noord-Afrika' te zien in het Cobra Museum voor Moderne Kunst in Amstelveen. In deze tentoonstelling staan kunstenaars van de Cobra-beweging (1948-1951) centraal die via reizen of op een andere manier betrokken raakten bij kunst en culturen van Noord-Afrika.

De Cobrabeweging in de tijd van nu

Verschillende kunstenaars en dichters uit Denemarken, België en Nederland zoeken in de jaren na de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) naar antwoorden op de vraag welke rol kunst kan vervullen in de naoorlogse maatschappij. De Cobra-beweging was een samenvoeging van kunstenaars uit Copenhagen, Brussel, Amsterdam (CoBrA). Onder andere Karel Appel, Corneille, Constant, Christian Dotremont, Joseph Noiret en Asger Jorn maakten deel uit van deze beweging.

Met een positieve houding naar de toekomst en klaar voor een frisse start maken zij kunst die hun houding weerspiegelt. In 1948 verenigen zij zich tot de Cobra-beweging. De Cobra kunstenaars komen in eerste instantie via Amsterdamse en Parijse musea in aanraking met kunst van buiten het Europese continent, waaronder kunst uit Noord-Afrika. Op tentoonstellingen zien ze kunstobjecten uit Noord-Afrikaanse landen, maar ook West-Europese kunst gebaseerd op die objecten. Hierdoor krijgen ze een eenzijdig beeld van Noord-Afrika. Soms vanuit een oprechte diepere interesse, soms met al gekleurde verwachtingen, reizen verschillende Cobra-kunstenaars naar landen als Marokko, Algerije en Tunesië om meer te weten te komen over de culturen, de mensen en de kunst. Veel van de Noord-Afrikaanse landen zijn in de tijd van de Cobra-beweging verwickeld in de strijd voor onafhankelijkheid en vallen vaak nog onder het bewind van de kolonisator. Tegenwoordig zijn de landen onafhankelijk en maken zij vanwege hun grote overeenkomsten op het gebied van economie, cultuur en klimaat onderdeel uit van de MENA regio (een samentrekking van 'Middle East' en 'North Africa'). Met het Arabisch als gemeenschappelijke taal behoren zij tot de Arabische wereld.

Het Cobra Museum voor Moderne Kunst Amstelveen presenteert en beheert de eigen collectie, presenteert nationale en internationale tentoonstellingen van 20ste eeuwse en hedendaagse kunst en biedt een breed scala publieksactiviteiten aan. Het Cobra Museum verbindt de collectie en de geschiedenis van Cobra actief aan hedendaagse kunstenaars, moderne kunststromingen en de actualiteit. De onderwerpen die spelen rondom de tentoonstelling 'Cobra en Noord-Afrika' zijn hedendaags ontzettend relevant. Voor deze tentoonstelling wordt er dan ook actief gekeken naar hoe het algemene begrip 'de museumbezoeker' uitgebreid kan worden en

wat het hedendaags vertegenwoordigd. Er wordt een gesprek aangegaan met een aantal mensen die op een of andere manier verbonden zijn met de diverse onderwerpen die aangesneden worden. Wat betekenen de kunstwerken voor hen en op welke manier kunnen zij zich hierin herkennen. Voel je welkom en kom een kijkje nemen in de nieuwe expositie 'Cobra en Noord-Afrika' in het Cobra Museum in Amstelveen.

Tekst: Lisette Kolman
<https://cobra-museum.nl/>

Mijn
keramische
sculpturen
zijn
een deel
van mij, ze
spelen
een rol in
mijn
eigen leven
en gebruiken
mijn leven als
toneel

De beelden vertellen van de wereld waarin ik leef. Het zijn uitingen van actuele ontwikkelingen, verwerkt en vastgelegd in kleurrijke sprookjesachtige keramische sculpturen. Samen vormen mijn beelden voorstellingen, ze treden op en spreken zich uit.

Ik leer van ze.

Vrijheid van meningsuiting leek heel lang vanzelfsprekend, maar dat is niet meer zo. Bijvoorbeeld recent rond corona, maar het geldt ook vele andere contexten, komt regelmatig de vraag omhoog of het recht op vrije meningsuiting inderdaad wel zo vrij is? Of je nu voor of tegen de coronaregels, voor of tegen vaccinaties bent, in beide gevallen kun je aangevallen worden op je mening. Er vindt tussen voor- en tegenstanders bijna geen gesprek meer plaats. Mening uit is geen aanleiding tot het voeren van levendige discussies, maar wekt irritatie op en leidt tot polarisatie.

Dat wordt beklemmend. Alsof iets of iemand bezit van je neemt en bepaalt wat ik wel en niet mag zeggen. Alsof je het zwijgen wordt opgelegd en alsof het recht op vrije meningsuiting weer bevochten moet worden.

Een van mijn keramische sculpturen: 'Verbroken zwijgen' gaat hierover. Leeuw Harry scheurt zich los uit de gevangenschap van het zwijgen. De brok schiet uit mijn keel; huil, nies en proest en durf als vanouds je mening uit te spreken.

Tekst: *Esther Lunter*

*Verbroken zwijgen: Leeuw Harry
Handbeschilderde keramische sculptuur*

www.estherlunter.nl

Dramatische liefde en een dramatisch leven:

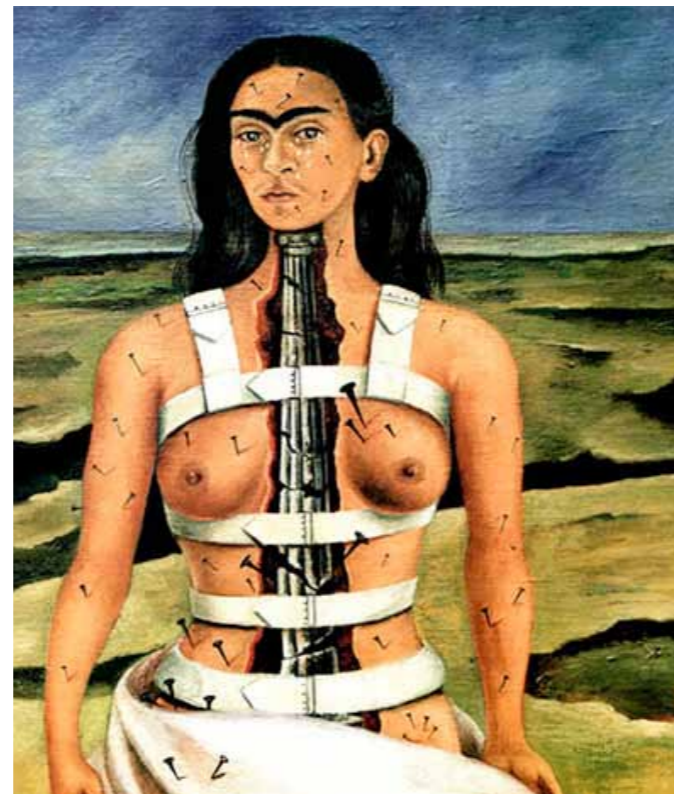

Frida in Amstelveen en Assen

Afgelopen jaar was het na een korte uitstel van de tentoonstelling 'Frida Kahlo & Diego Rivera, a Love Revolution' eindelijk mogelijk om deze te bezoeken in het COBRA Museum te Amstelveen. In deze tentoonstelling hingen onder andere de 'klassiekers' Self-portrait with Monkeys (1943), een zelfportret in Tehuana klederdracht Diego on my Mind (1943) en The Love Embrace of the Universe, the Earth (Mexico), Myself, Diego, and Señor Xolotl (1949). Tegenwoordig is men het gewend dat wanneer er over Frida wordt geschreven en gesproken het gaat over haar ongelukkige lijdensweg. Bij de Love Revolution ligt de nadruk op de verhouding van de duif (Frida) en de pad (Diego), hun ontmoeting, de verblijven in Amerika, de scheiding, de vele affaires en natuurlijk de Mexicaanse revolutie. Toch lijkt het leven en werk van Frida het voortouw te hebben gekregen in deze tentoonstelling, dit is opvallend aangezien Frida destijds juist in de schaduw stond van haar man. Ondanks dat ik opgewekt was om eindelijk werk van Frida in het echt te gaan zien, ging ik weg met enige teleurstelling. De informatie en werken van Frida en Diego waren namelijk per persoon opgesplitst terwijl hun betwistende liefde en leven diep met elkaar verbonden waren. De temperamentvolle passie ontbrak terwijl dat juist de focus van de curator leek te zijn.

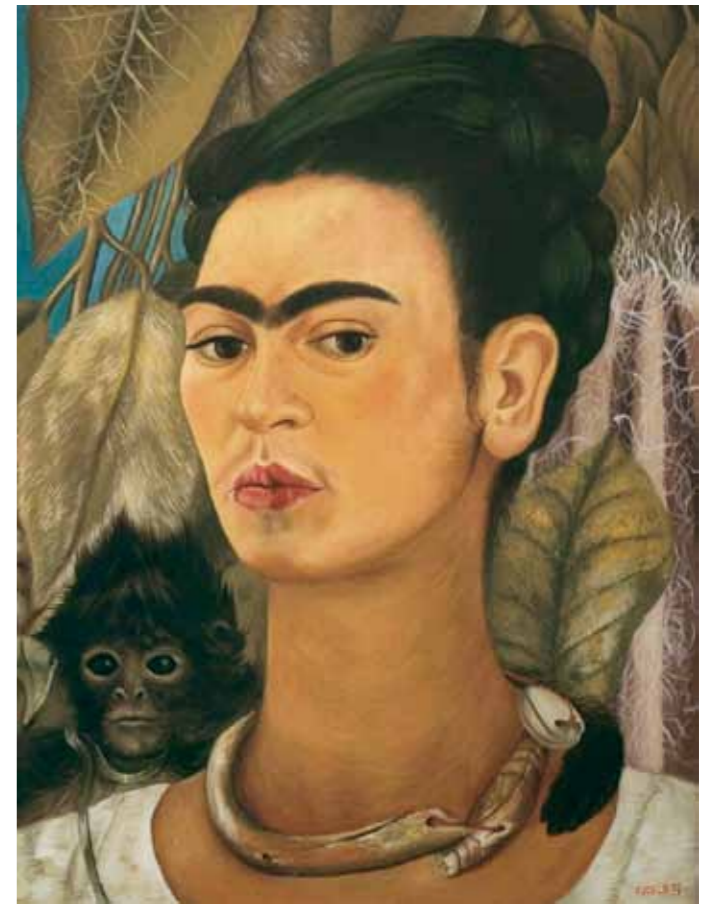
Enkele weken later (na wel een jaar hoopvol wachten) opende de tentoonstelling Viva la Frida in

het Drents Museum te Assen. In deze tentoonstelling lag wel de nadruk op de levensgebeurtenissen van Frida. De tentoonstelling opende met een grote hoeveelheid foto's waardoor ze als het ware al direct weer tot leven kwam. Hierna was er

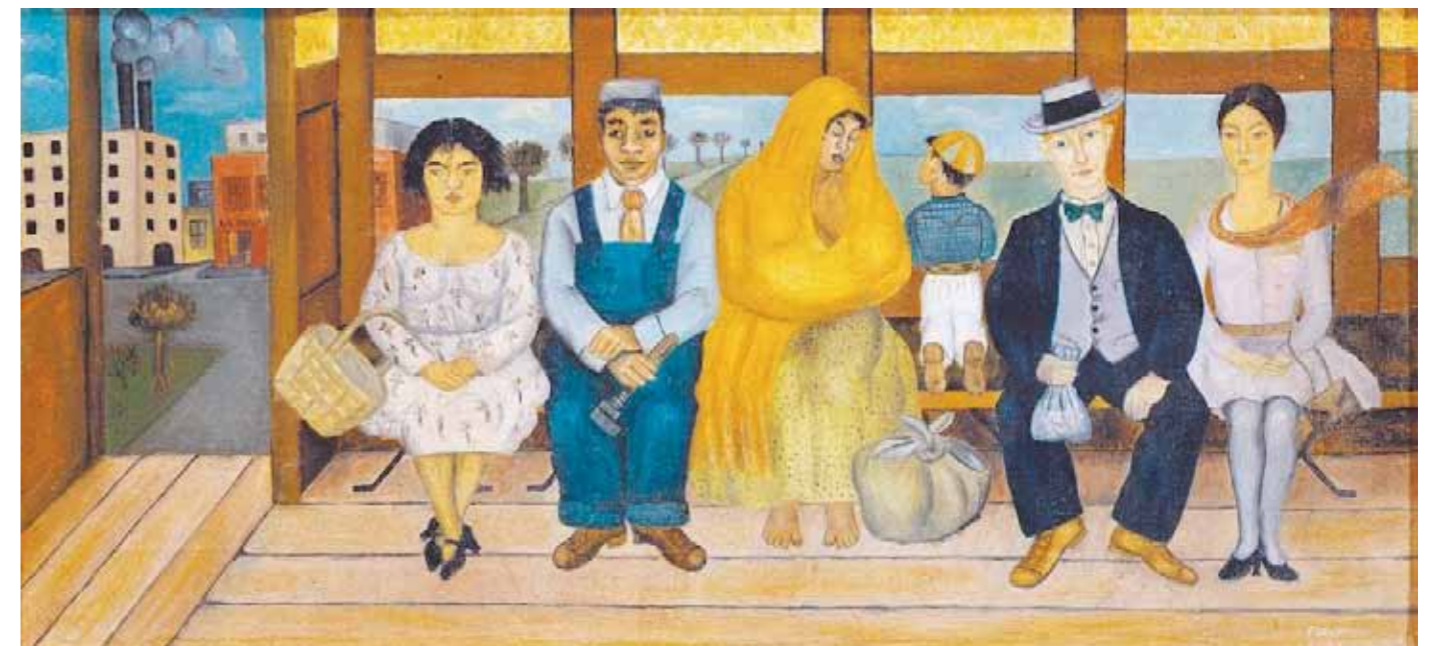
een grote hoeveelheid aan bekende schilderijen te zien. Met als eerste The Bus (1929), die zij vermoedelijk schilderde ter verwerking van het busongeluk dat haar leven en droom als dokter in enkele seconden compleet zou veranderen. Hierna volgt Henry Ford Hospital (1932) die is gemaakt na een van haar miskramen in Amerika, a Few Small Nips (1935) nadat zij er achter kwam dat Diego een affaire had met haar zus en My Nurse and I (1937), zeer waarschijnlijk heeft zij deze geschilderd ter herinnering aan de min die Frida voedde omdat haar moeder met psychische problemen kampte en tijdelijk niet voor haar kon zorgen. Vervolgens passeert Self-portrait on the Borderline of Mexico and the United States (1932) en Broken Column (1944) die in mijn beleving net als Diego and I (1944) kleiner van formaat waren dan ik mij had ingebeeld. De tentoonstelling bevatte ook veel kunstwerken die minder bekend zijn. Zo verraste Portrait of Virginia (1929) mij omdat er een schets voor het schilderij Time Flies (1929) op de achterkant staat. De tentoonstelling is tevens rijk aan officiële documentaties van ziekenhuisbezoeken en douaneformulieren maar ook meerdere korsetten die op schilderijen en foto's te zien zijn. Zelfs make-up, medicijnflesjes en sieraden zijn tentoongesteld. Door de combinatie van kunst, foto's en objecten lijkt Frida heel dichtbij, net alsof ze in levende lijve een spraakmakende entree zou maken, net als bij haar expositie in New York waarbij ze (wegens herstel) in een ambulance naar de opening werd gebracht.

In een korte periode zijn twee zeer diverse tentoonstellingen over Frida Kahlo geweest. Naar mijn mening is curator Annemiek Rens met haar team van het Drents Museum met vlag en

wimpel geslaagd voor de lastige opgave van deze tentoonstelling. Een flinke opgave omdat er zo een grote belangstelling is naar Frida. Het enige dat stoorde was de kitcherige promotie in de stad, gelukkig beperkte zich dit tot buiten. Anderzijds staat Assen nu wel voor bezoekers uit de randstad op de kaart en zal ik zeker nogmaals het Drents Museum willen bezoeken. Voor het schilderij The Two Fridas (1939) zal ik toch nog een stuk verder moeten reizen naar Mexico, hopelijk in de toekomst.

Tekst: *Cherilyn van Andel*

De levens van Jan Six

Kent u de man van dit portret: met de rode mantel losjes om zijn schouder gedrapeerd over zijn groene tuniek, terwijl hij net zijn handschoenen aantrekt. (1654). Het is Jan Six, wij kennen hem door dit geweldige portret dat Rembrandt van hem maakte. Jan was een vriend en mecenas van Rembrandt. Mecenaat is belangrijk, zoals duidelijk wordt uit het verhaal van de familie Six.

De familie Six heeft door de eeuwen heen belangrijke archiefstukken, voorwerpen en belangrijke kunstwerken weten te bewaren. Vandaar dat ik een dikke pil heb kunnen lezen: De levens van Jan Six door Geert Mak. Het makkelijk te lezen boek beschrijft de levens van opeenvolgende generaties van de familie tussen grofweg 1500 en het heden. De familie Six was een rijke ondernemersfamilie die door de eeuwen heen invloedrijke bestuursposities wist te verwerven in Amsterdam.

Door hun handel in verfstoffen en het verven en verkopen van lakense stof groeide het familiekapitaal en waren zij in latere generaties in staat om bijvoorbeeld iemand als Rembrandt te ondersteunen. Geweldig om te lezen vanuit het verhaal van een familiechroniek hoe een 'Jan' het bracht tot burgemeester van Amsterdam, evenals de beroemde Professor Nicolaes Tulp. Wij kennen

hem ook van het Rembrandt meesterwerk: De anatomische les van Professor Tulp. Tussen de Tulp- en Six-familie ontstond verbintenis door een huwelijk. Heden ten dage is er ook een destijds gemaakt borstbeeld van Tulp bewaard gebleven.

Door de eeuwen heen heeft de familie een kunstcollectie weten op te bouwen die beroemde stukken telde waaronder Het Straatje van Vermeer en de portretten van Marten en Oopjen. Op een zeker moment had de familie zelfs een privé museum en behoren zij mede tot de grondleggers van het Rijksmuseum.

Mecenaat is belangrijk! Het gaat niet alleen om het aankopen van een mooi stuk, maar ook over het 'over de eeuwen heen tillen' van meesterwerken. Het vraagt om een visie op de toekomst van aangekochte kunst.

"De levens van Jan Six" toont eens te meer aan aan hoe het beheren en doorgeven van kunst en kunststukken een land en zijn inwoners kan beïnvloeden. Kunst is van groot belang.

Tekst: *Marion de Jong*
www.mariondejong.nl

2009, 18 maart
*spook
 van miskening
 doet zich roeren
 tussendoor en onderlangs als
 gif*

De nacht met zijn dromen, beelden en onbewuste processen blijven vaak aan me kleven. Ook al is de dag begonnen, mijn nachtleven leeft in mij door. Om met een vrij hoofd de dag te beginnen maak ik een kleine tekening. Vanaf 2009 heb ik zo, in periodes, meerdere tekenboeken vol getekend. Na het tekenen ontstaat vaak een gedichtje, een elfje.

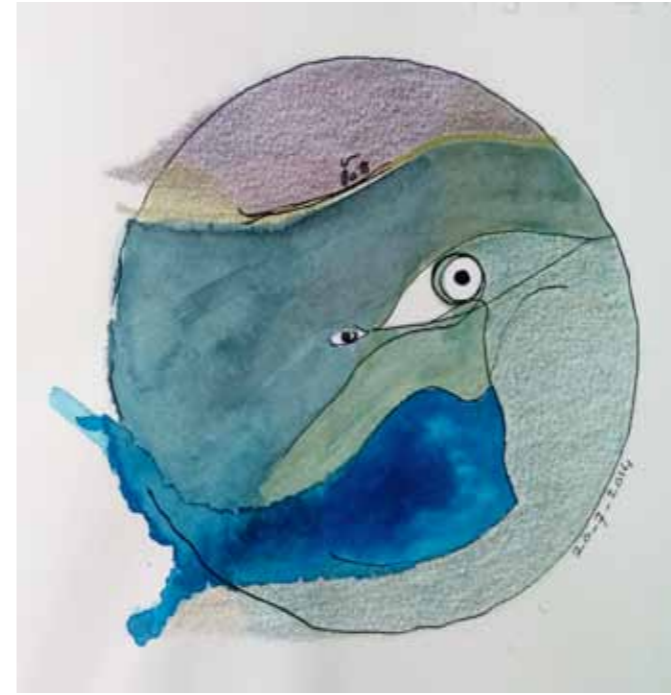
Ik voel me thuis in beeldtaal, voor mij vol betekenis, emotie en ervaring. Door te tekenen verdwijnen gedachten en beelden van de nacht uit mijn hoofd. Ik krijg ruimte voor de dag, word wakker voor het hier en nu. Het gaat daarbij om het creëren van die overgang. Tekenend binnen een kleine cirkel geeft me een houvast. Zowel in vorm en als in tijd. Langer dan een kwartier ben ik niet bezig. Het gaat immers om het markeren van een moment. Ik teken met kleurpotlood of inkt. Ik adem in en uit en associatief zet ik mijn pen of potlood ergens neer in/ op de cirkel. En als vanzelf ontvouwt zich een vervolg. Mijn hand dwaalt over het papier, het hoeft niets te worden. Ik ben nieuwsgierig waar het naar toe gaat. Voelen welke beweging

2012, 12 januari
*moe
 het begin
 van de tekening
 en dan, het ontstaat
 wonder*

er is en gezet wil worden. Stil worden in en met mezelf. Als een beeldend dagboek. Vertrouwen in wat er komt, mijn innerlijke stroom volgen. Dat vertrouwen in het onbewuste proces is ook in mijn andere werk terug te vinden. Dan blijft het niet bij een eerste associatie, maar volgen fases van uitproberen, heen en weer kijken, proeven en uitwerken elkaar op totdat ik tevreden ben over het eindresultaat.

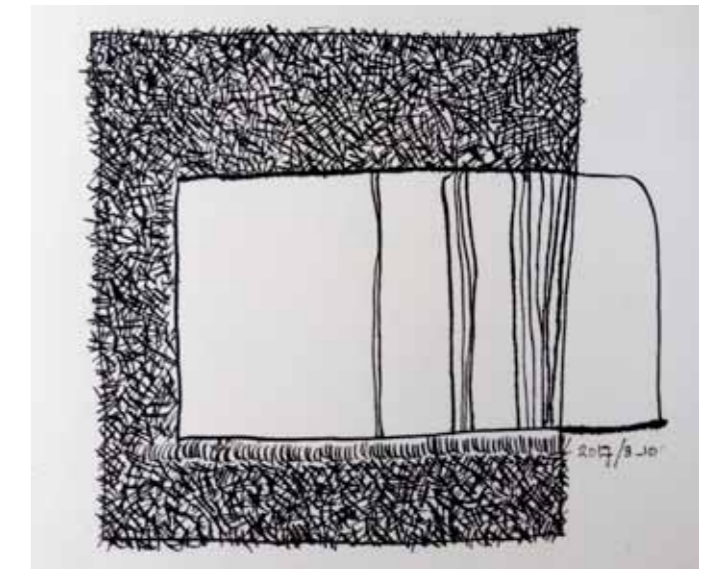
Tekst: *Klaasje Smit*
 klaasjesmit.ks@gmail.com
www.klaasjesmit.nl

2014, 20 juli
*rond
 een zoektocht
 mijn handen volgen
 voelen, aftasten waar naartoe
 verbonden*

2017, 3 oktober
*leeg
 niets is
 wat het lijkt
 de werkelijkheid is stil
 stem*

2021, 3 november
*druk
 horen, zien
 veel te veel
 onderhuids woedt de storm
 kijk*

Van nacht naar dag

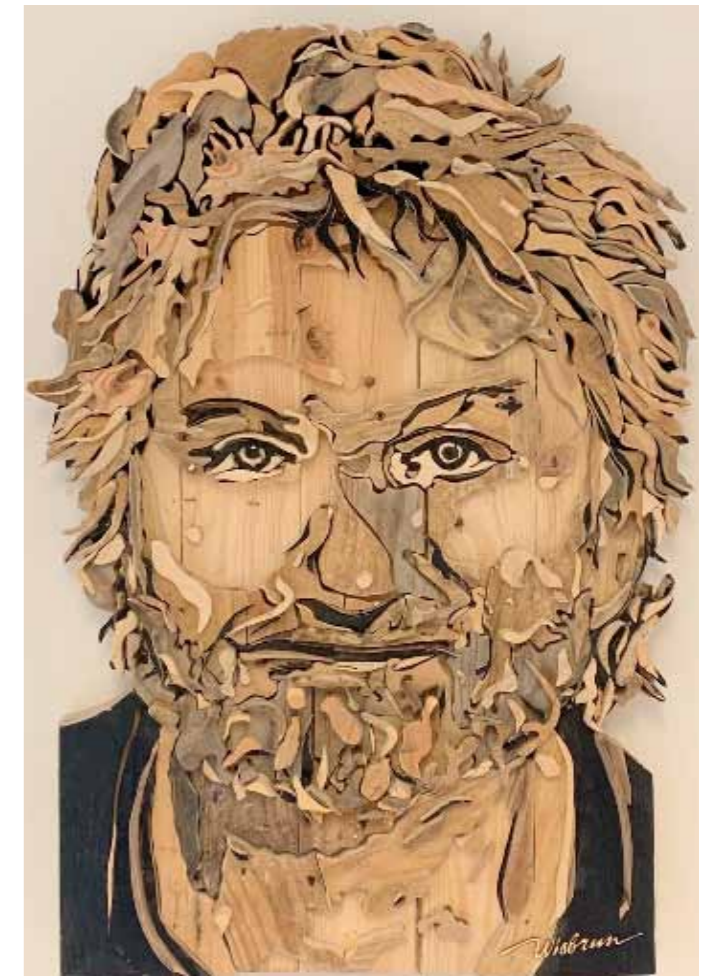
Van weggoopallets tot kunstwerk

Bart's levensmotto is: Het leven is creëren en delen! Hij staat bij derden te boek als ideeënman en productontwikkelaar en werkt in het dagelijks leven als oprichter van de Landelijke Stichting Tegen Zinloos Geweld. Los daarvan werkt hij met veel plezier als 'recycling kunstenaar'. Van houten wegwerp pallets maakt hij driedimensionale portretten, bedrijfslogo's en eigen werk. Hij wil daarmee duidelijk maken dat afval gebruikt kan worden voor het creëren van iets moois en blijvends. En daarmee dus bewustwording rondom de wegwerpcultuur creëren en een bijdrage leveren aan een betere toekomst voor het milieu.

Werk met houten wegwerp pallets

Manier van werken: Bart begint met het bepalen van het juiste beeld en puzzelt daarna stap voor stap naar het uiteindelijke portret toe. Met een decoupeerzaag en zaagmachine zaagt hij wenselijke vormen uit weggoopallets. Met houtlijm, verf en vernis monteert hij uiteindelijk alles samen op een houten achtergrond.

<https://www.wisbrun.nl/>

Dagboek van een artistiek leider

Annica Delfos beeldend kunstenaar

12 September 2021

In Juni is de opening van mijn volgende expositie, deze keer in Zweden. Voordat ik begin met schilderen verzijn ik een titel voor de expositie. De titel werkt als een rode draad. Het wordt 'In het spoor van het verlangen', geïnspireerd door de Zweedse natuur rondom ons huisje.

26 September 2021

Het is een uitdaging om zo veel schilderijen te maken in mijn kleine atelier. Om het een beetje werkbaar te maken heeft mijn man een extra (schilder) gipsplaat-wand gemaakt. Ik niet de doeken vast op de gipsplaat, en heb nu twee gipsplaat wanden om op te werken en een gewone muur waar ik de schilderijen even tussendoor kan laten drogen. Als ik de doeken heb opgespannen, hang ik ze in de

woonkamer, zodat ik goed kan kijken of ze zijn zoals ik wil. Als dat niet het geval is, maak ik ze weer los van de spielatten, en niet ze weer vast op de (schilder) gips wand en ga door met schilderen.

1 Oktober 2021

Ik werk aan meerdere schilderijen tegelijk. Onder andere een groot dennen bos en er naast een schilderij met gras. Goud gekleurd gras, het groeit in het bos achter ons huisje (in Zweden). Hoe zou het zijn om een grassprietje tussen de grassprietten te zijn?

9 Oktober 2021

Leuke verrassing vandaag, twee grote bloemenschilderijen verkocht. Heel blij, ze krijgen bij lieve mensen een mooi thuis.

Bloemen schilderijen (olieverf 90 x 90 cm) bij de klant

Fotograaf P.v.d.Plaat aan het werk

21 Oktober 2021

Even een weekje in Zweden. Tijd gemaakt voor een afspraak met de eigenaresse van de galerie, zodat ik nog een keer naar de ruimte kan kijken, en de muren exact op te meten. Heel blij, ik ben nog steeds verliefd op de ruimte.

26 November 2021

Fotograaf Peter van der Plaat is gekomen om schilderijen te fotograferen. Zowel oud als nieuw werk. Voor de gelegenheid heb ik de woonkamer omgetoverd tot fotostudio. Heerlijk vooruitzicht om professionele foto's te hebben voor mijn website, voor prints, en misschien ook leuk om kaarten te laten drukken voor bij de expositie in Zweden.

www.annicadelfos.art

Today, Yesterday, Tomorrow

De betekenis van kleur in cultuur en kunst

Voor dit laatste artikel in de serie over kleur vroeg ik me af wat de betekenis is van kleur. Hoe gebruiken we kleur, in ons eigen leven, in onze cultuur en hoe wordt het gebruikt in de kunst? Zijn daar algemene dingen over te zeggen? Ik kwam in mijn onderzoek van alles tegen; over hoe we van kleur genieten, hoe we het gebruiken in bijvoorbeeld kleding om onze persoonlijkheid uit te drukken, hoe kleuren een psychologische betekenis hebben, enzovoort. Maar hoe interessant dat ook allemaal is, ik beperk me hier tot de symbolische betekenis van kleur in cultuur (symbolisch in de betekenis dat kleur wordt gekoppeld aan een bepaalde emotie of eigenschap) en ik bespreek verschillende manieren van kleurgebruik in de kunst.

Kleur en cultuur

Al vanaf de oudheid gebruikt men kleur in cultuuruitingen. Het is niet helemaal vast te stellen of kleur toen al een symbolische betekenis had. In het begin waren er ook niet veel kleuren aanwezig om te gebruiken. De eerste kleur, naast het zwart van houtskool, die men wereldwijd in grotschilderingen heeft gevonden is rood. Blijkbaar was deze kleur als natuurlijke kleurstof voorhanden en had die ook betekenis, misschien omdat het de kleur van bloed is, of omdat rijpe vruchten meestal pas gegeten kunnen worden als ze rood zijn, dat weten we niet precies. Pas veel later hebben onderzoekers kunnen aantonen dat volkeren bepaalde kleuren steeds weer gebruikten voor hetzelfde doel, bijvoorbeeld in ceremonies (kleding, beelden, sieraden, et cetera). Dan pas kan je spreken van een vaste betekenis, een symbolische betekenis van kleur. Het staat ergens voor, het herinnert mensen ergens aan, meestal in religieuze of mystieke zin.

De betekenis van kleuren in onze tijd is soms universeel, maar kan ook per cultuur verschillen. Zo staat rood bijna overal voor gevaar, zoals je kan zien in het gebruik van verkeersborden. Daarnaast staat rood in het westen voor liefde of hartstocht, maar in het nabije oosten staat rood voor dood en slechtheid en in India juist voor creativiteit. Soms zijn betekenissen dan ook tegengesteld: zo is wit in

het westen de kleur van huwelijk en hoop, maar in het oosten en in een deel van Afrika staat wit juist voor dood, somberheid en verdriet, terwijl wit in Maghreb (noordoostelijk Afrika) weer de kleur van de vreugde is. Geel kan in het westen staan voor wijsheid en licht, maar ook voor dwaasheid, lafheid en corruptie. In China is geel de kleur van de keizer, maar staat het ook voor spiritualiteit en tolerantie en in Egypte staat het voor vreugde, maar ook voor rouw. Groen is wereldwijd de kleur van leven en vruchtbaarheid, maar in het westen kan het ook staan voor jaloezie of irritatie, zoals je terugziet in de spreekwoorden 'groen zien van jaloezie' of 'je groen en geel ergeren'. Tot slot staat de kleur paars voor mysterie en spiritualiteit, maar ook voor de dood. In het oosten staat het zelfs voor duivels en zondig, bij de Navajo's betekent het juist geluk. In Japan is het de kleur van zonde en angst en daar is de kleur paars zelfs verboden bij huwelijken! Zo verschillend kunnen de betekenissen van kleur dus zijn!

Als je op deze link (<https://www.liekcrossmedia.nl/offline-campagne/betekenis-kleuren-culturen-landen-religie/>) klikt, zie je een heel uitgebreide pagina met betekenissen van kleur, per onderwerp, land of cultuur. Hier is goed te zien hoe kleuren op allerlei gebied worden ingezet voor herkenning van een bepaald gevoel of een bepaalde gedachte of overtuiging. Deze betekenissen zie je ook wel terug

in de kunst, maar daar wordt kleur ook nog voor andere dingen gebruikt.

Kleur en kunst

Als het over kleur gaat in de kunst is de grote vraag namelijk vooral: waar gebruik je kleur voor? Gebruik je het om de werkelijkheid weer te geven, om een herinnering op te wekken, wat wil je duidelijk maken? Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier verschillende manieren: de symbolische, impressieve, expressieve of tonale manier (bron: <https://kunst-en-cultuur.infonu.nl/kunst/61773-kleuren-de-theorie.html>). Eigenlijk worden al deze manieren al eeuwenlang gebruikt, maar toch zijn er soms ook kunststromingen die er wel heel precies op aansluiten.

Symbolische manier

De symbolische manier van kleurgebruik in de kunst gaat uit van een vaste link tussen kleur en voorwerp of persoon. Dit werd vooral veel gebruikt in de kerkelijke schilderijen en in iconen van de zevende en achtste eeuw. Iconen waren populair in de oosters-orthodoxe kerken. Volgens vaste voorschriften werden er op een houten paneel, met

vooral natuurlijke verfstoffen, religieuze personen afgebeeld. De regels hiervoor lagen vast in speciale schildersboeken, ook wel canons genoemd (bron: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Icoon_\(religieuze_kunst\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Icoon_(religieuze_kunst))). Deze regels zorgden voor uniformiteit, zuiverheid en ook herkenbaarheid voor de vaak ongeletterde gelovigen. De vaste betekenissen waren bijvoorbeeld: groen voor hoop, paars voor rouw, wit voor zuiverheid, roze voor lief en rood en blauw voor de goddelijke figuren. Bladgoud werd alleen gebruikt voor speciale delen, zoals de halo's. Rood en blauw zijn van oudsher heilige kleuren, ultramarijn was in die tijd de duurste verfkleur en daarom achtte de kerk dat een goede kleur voor Maria en Jezus. Daarom zie je in religieuze schilderijen Maria vaak afgebeeld in een blauwe mantel. Het werd daarmee de kleur die stond voor bescheidenheid, deugdzaamheid en heiligheid. In de oudste afbeeldingen draagt Maria overigens een rode mantel over een blauwe jurk, en Jezus andersom, maar in de loop van de tijd is dat veranderd en draagt ook Maria blauw over rood. In dit prachtige schilderij Maria met Kind (afb.1, ca. 1338) van Ambrogio Lorenzetti (1290-1348), zie je dit duidelijk uitkomen. Leuk detail in dit schilderij

Afbeelding 1

zijn de trosjes kersen in de hand van het kindje, deze rode vruchten verwijzen naar de bloederige wonden van Jezus aan het kruis.

Impressieve manier

De impressieve manier is dat je de kleuren weergeeft zoals je ze waarneemt op een bepaald moment en in een bepaalde situatie. Hierdoor kan een kleur dus afwijken van wat we gewoonlijk als de kleur van bijvoorbeeld de lucht of een boom zouden zien, omdat er vooral goed gekeken wordt op het moment zelf. Een groen blad waar de zon op schijnt heeft een andere tint of zelfs kleur, dan een blad in de schaduw. Deze manier van kleurgebruik werd veel toegepast in het impressionisme, dat opkwam in Frankrijk in de tweede helft van de 19e eeuw. In deze tijd kwamen er door chemische ontdekkingen niet alleen veel meer kleuren beschikbaar dan in vroeger tijden, maar ook verfsoorten die je makkelijk kon bewaren in tubes en mee naar buiten kon nemen. Dat was een enorme verandering en leidde ertoe dat er sneller en schetsmatiger gewerkt kon worden, om net dat laatste zonlicht nog op het doek te kunnen krijgen. Voorbeelden van bekende schilders uit deze periode zijn William Turner, Claude Monet en Pierre-Auguste Renoir. Aan het einde van deze periode was de Amerikaanse Mary Cassatt een van de laatste volgers van het impressionisme. In haar schilderij *Selfportrait* (afb. 2, 1878), zie je goed

Afbeelding 2

hoe de kleuren die zij gebruikt natuurlijk aandoen, maar je ziet ook het nuanceverschil in bijvoorbeeld de schaduw in het gezicht, wat invloed heeft op de kleur.

Expressieve manier

Als je kleuren op een expressieve manier gebruikt dan probeer je door middel van kleur je emoties of persoonlijke ervaringen weer te geven, zonder dat het realistisch hoeft te zijn. Dit kwam vooral tot uiting in het expressionisme (1905-1940). In deze stijl probeerden kunstenaars vanuit het persoonlijke, en soms zelfs vanuit het onderbewuste, te schilderen. Dat leidde er vaak toe dat er een vervorming van de werkelijkheid optrad, zowel in kleurgebruik als in vorm of perspectief. Er werd gebruik gemaakt van felle en onnatuurlijke kleuren en vreemd aandoende combinaties van kleur en object, zoals een blauw gezicht of roze boom. Belangrijke schilders van deze stroming zijn Egon Schiele, Wassily Kandinsky en Edvard Munch. Een goed voorbeeld hiervan is het schilderij *Alte Armenhäuslerin in Garten mit Glaskugel und Mohnblumen* (afb. 3, 1907) van

Afbeelding 3

Paula Modersohn, een vroeg expressionistische schilderes. Je kan goed zien hoe de vrouw in eenvoudige, haast naïeve, vormen is geschilderd, net als de bloemen en de boom in de verte, al ogen de kleuren wel natuurlijk. Ook de proporties in het schilderij, tussen bloem en vrouw bijvoorbeeld, doen vreemd aan.

Tonale manier

Als laatste dus de tonale, of monochrome, manier van kleurgebruik. Daar kan je niet echt een periode aan vastplakken, omdat het in alle stromingen wel voorkomt. Een schilderij in tonale kleuren maakt

Afbeelding 4

gebruik van verschillende tinten van maar één kleur. In de oudere schilderkunst kan je dat bijvoorbeeld goed zien in het schilderij *Samenzwering van de Bataven onder Claudius Civilis* (afb. 4, 1661-1662) van Rembrandt van Rijn. Uit de periode van het impressionisme is dit schilderij van Claude Monet, *Kathedraal van Rouen* (afb. 5, 1894) een goed voorbeeld. Hij heeft deze kathedraal verschillende keren geschilderd en steeds op een ander moment van de dag, zodat je goed het kleurverschil onder invloed van de stand van de zon kunt zien. Omdat het licht maar kort hetzelfde is, moest hij snel werken en daarom doet dit schilderij wat schetsmatig aan. Tot zover deze korte inleiding in de betekenissen van kleur. Het onderwerp kleur is veel te groot om te vatten in een paar artikelen, dus als je nieuwsgierig bent geworden naar meer informatie hierover kan je nog veel meer vinden in het enorme aanbod van boeken over kleur en op internet.

Tekst: Hansje Cozijnsen
Januari 2022

Afbeelding 5

Margriet de Bie-van Mourik

In 2006 kreeg ik mijn allereerste schilderopdracht, dat was spannend. Zou de opdrachtgever blij zijn met het resultaat?

Gelukkig was dat inderdaad zo, en geleidelijk groeide mijn zelfvertrouwen met elke opdracht als het kunstwerk enthousiast ontvangen werd. Tegelijkertijd begon ik ook met lesgeven, in het begin was het voornamelijk figuratief wat ik schilderde en aan mijn cursisten leerde.

Mijn eerste exposities gaven mij ook extra zelfvertrouwen, b.v. deze reactie: "de meeste schilderijen kan ik zelf maken maar niet betalen, maar die van jou kan ik wel betalen maar niet zelf maken"

De laatste jaren ontwikkelde ik technieken die mij in staat stelden om mijn portretten steeds levensechter te maken.

Ik let daarbij goed op de toonwaarden, wat essentieel is voor elke tekening en schilderij om de juiste diepte te creëren.

Veel mensen denken dat je schildert met je handen, maar als je het niet ziet gaat het niet lukken. Je ogen zijn misschien nog wel belangrijker om te schilderen, er zijn immers ook mond- en voetschilders!

Tijdens de eerste lockdown heb ik 2 masterclasslesboeken geschreven. Deze waren snel uitverkocht. Nu kan ik gelukkig weer "live" lesgeven.

Iemand vroeg mij waar ik mijn inspiratie vandaan haal: dat is telkens verschillend, soms is het iets wat ineens in mijn gedachte komt of iets wat ik zie. Het moet iets met mij doen, mij gevoelsmatig raken voordat ik er aan begin. Daarom krijg ik waarschijnlijk ook vaak opdrachten met een emotioneel verhaal erachter. Ook bezoek ik graag museums met mijn zus of met vriendinnen. Er is zoveel moois al geschilderd en er zal ook nog veel moois geschilderd gaan worden in de toekomst!

www.margriet-de-bie.nl/

Schilderen vanuit de impuls van het moment

Tien jaar Struk & Kunst is een feit en zo lang dateert ook mijn kennismaking met MARGRET HEEREMANS.

Deze energieke jonge dame kwam in mijn atelier om de door haar gekochte Workshop-tafel op te halen.

Zij ging hem gebruiken voor haar nieuw te openen Atelier/Galerie te Warmenhuizen op een prachtige locatie aan het water, een Industrieel pand met een West-Fries verleden.

Ik mocht als eerste Gast Exposant bij de opening zijn met Rode Loper en Lakeien in een oorspronkelijk Koelhuis.

Helaas brak al gauw de recessie aan en ging ze weer terug naar het schilderen in haar studio aan huis, terug naar de basis dus.

Zo kon ze weer wat opbouwen en het ging voorspoedig. Ze exposeerde in binnen en buitenland.

De schilderkunst van Margret Heeremans is contrastrijk en origineel. Ze verkiest vrijheid van verfbehandeling boven stijlvastheid. Heeremans richt haar schilders blik zowel naar buiten als naar binnen. Op sommige schilderijen verwerkt ze haar leefomgeving, andere doeken bevatten de weerslag van herinneringen en gevoelens. De composities vormen zich al schilderend, vanuit de impuls van het moment.

Toch begon ze wat te missen en samen met haar man ging ze een nieuwe uitdaging aan, door een ander huis te kopen waar ze konden wonen, plaats was om te schilderen en een Galerie maar dan een

uitgebreide versie. Laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen.

Ze werkt samen met andere Kunstenaars en Galerieën uit binnen en buitenland. Gastexposanten krijgen zo ook een platform voor hun Kunst.

Bij de knusse galerie Struk & Kunst in de oude dorpskern van Warmenhuizen vind je schilderijen, sculpturen, vintage, servies en woonaccessoires van Pip Studio. Uiteraard hangt er eigen werk

van kunstenaar Margret Heeremans: kleurrijke, abstracte schilderijen vol explosiviteit én subtiliteit. U bent van harte welkom!

Galerie Struk & Kunst
Fabriek straat 2, 1749AW, Warmenhuizen.

<https://struk-en-kunst.nl/index>
www.facebook.com/StrukenKunst/
www.instagram.com/galet/rie.strukenkunst/
Tel. 06-17469705

Welbekende naakte cycloop langs de Belgische snelweg verdwijnt

Hij zal gemist worden. De opvallende naakte cycloop langs de E17 in het Belgische Waregem is verkocht voor 29.513 euro. Het beeld verdwijnt van zijn plek langs de snelweg tussen Gent en Kortrijk.

Hij kon de passant niet ontgaan, de reusachtige cycloop van 7,5 meter hoog langs de snelweg in het Belgische Waregem. Maar de reus verdwijnt van die plek. Hij is geveild voor een bod van 29.513 euro.

De voormalige eigenaar Hervé Missiaen, die een deel van de opbrengst aan een goed doel binnen de zorg schenkt, heeft er gemengde gevoelens over: "Het is sowieso een verliespost voor mij, maar hopelijk krijgt Eénoog nu een mooie toekomst."

Het levensverhaal van de cycloop is bewogen. In 2000 organiseerden de Belgische kunstpaus Jan Hoet en museum SMAK in Gent een tentoonstelling om meer hedendaagse kunst op straat te krijgen. De naakte reus, in 1998 gemaakt door kunstenaar Marco Boggio-Sella, was onderdeel en leidde toen al tot ophef. Schrijver Peter Verhelst noemde het werk in De Morgen 'iets wanstaltigs, een constructie die je enkel terugziet in carnavalsstoeten.'

Titanenwerk

SMAK-directeur Phillipe van Cauteren: "Het was een titanenwerk dat ons bloed, zweet en tranen kostte om te maken. Na afloop bleek al snel dat de jonge Boggio-Sella slachtoffer was geworden van zijn eigen ambities. Het kunstwerk moest een hyperrealistische representatie worden van een mythische figuur, maar het werd eerder een karikatuur."

Er waren wel gegadigden om het beeld te kopen, de kostprijs was 25.000 euro. De reus kwam terecht in de tuin van een bloemist, maar werd in 2010 aangekocht door kunstenaar en liefhebber Hervé Missiaen, die het voor zijn heftruckbedrijf langs de E17 tussen Gent en Kortrijk zette.

Het beeld, dat nu nog even op zijn plek staat, is niet het origineel. Missiaen: "Dat ging in 2012 volledig in vlammen op. Ik heb daarna een replica van hem laten maken, maar voor mij is dat niet de ontstaansgeschiedenis van mijn reus. Hij heeft de naam Polyphemus gekregen en kwam vanuit Griekenland naar hier om met zijn ene oog te zien wat de mens met zijn twee ogen niet ziet. De reus kijkt neer op de dagelijkse ratrace van de mens die over de autostrade scheert."

Barack Obama

De cycloop werd hét uithangbord van Missiaens bedrijf. En ook de Amerikaanse oud-president Barack Obama zag de reus toen hij in 2014 op weg was naar de Amerikaanse begraafplaats van Flanders Fields.

Missiaen: "De brug van de autosnelweg was toen volledig afgesloten met aan beide kanten agenten en scherpschutters. De nieuwe reus die ik had laten maken, stond klaar op een heftruck achter mijn gebouw, omdat ik wist dat Obama zou langsrijden en hij niet in het zicht zou mogen staan van zijn veiligheidsteam. Zijn entourage wist echter niet van het bestaan van de reus af, dus toen het beeld per ongeluk naar voren bewoog, ontstond er paniek."

Missiaen verhuist naar Portugal en het zou te veel geld kosten de cycloop mee te nemen, al zou hij dat wel willen. Hij is zich ervan bewust dat niet iedereen zo enthousiast was als hij over de de aanwezigheid van het beeld op die openbare locatie.

"Ik kreeg weleens dreigbrieven van mensen die hem te naakt vonden en zeiden dat hij niet thuishoort langs de autosnelweg, maar daar heb ik me nooit wat van aangetrokken."

Tekst: Céline Bottier januari 2022

Voor mij zijn cijfers en verf twee verschillende kanten van dezelfde medaille

Het is voor bedrijven gebruikelijk om in de eerste twee weken van januari hun jaarcijfers te publiceren. Deze week kwam daar een publicatie bij uit onverwachte hoek: beeldend kunstenaar René Jacobs van galerie ART Jacobs heeft ook een jaarverslag opgesteld. Helemaal verwonderlijk is dat ook weer niet omdat de kunstenaar voor hij in 2006 zijn galerie begon economie heeft gestudeerd en 12 jaar management accountant is geweest bij de beursgenoteerde containervervoerder P&O Nedlloyd.

Al sinds het begin van zijn kunstenaars carrière in 1992 heeft René Jacobs nauwgezet alle geproduceerde en verkochte kunstwerken bijgehouden in een spreadsheet. Op die manier is er een heel exact cijfermatig overzicht ontstaan van zijn productie. Sinds 2006 heeft hij 819 kunstwerken gemaakt waarvan er 751 verkocht zijn, oftewel 91,7%. Zelfs de vierkante centimeters zijn methodisch bijgehouden, in 30 jaar tijd schilderde hij een oppervlak van 3.171.948 vierkante centimeter. Daarnaast heeft de kunstenaar dagelijks bijgehouden in een Excel heet hoeveel bezoekers hij heeft ontvangen in zijn galerie. Daaruit blijkt duidelijk de invloed van de pandemie en de lockdowns: het aantal bezoekers halveerde. Uit zijn jaarverslag blijkt echter dat dit geen enkel negatief effect heeft gehad op zijn omzet: die was hoger dan ooit, meer dan het dubbele van zijn omzet in 2016. Ook in vergelijking met vorig jaar lag zijn omzet 27% hoger. Dit was vooral het gevolg van zijn toegenomen productie. In 2022 maakte hij 130 kunstwerken wat beduidend meer was dan voorgaande jaren, het dubbele van 2019. De verklaring is volgens de kunstenaar duidelijk: "Omdat ik minder bezoekers heb ontvangen heb ik ongestoord kunnen werken en meer kunnen maken dan ooit. Deze werken hebben uiteindelijk

hun weg gevonden naar klanten via social media, mijn webshop en mijn klantenbestand. Er komt ook een flinke portie mazzel bij kijken, in 2020 en 2021 was half Nederland bezig met het interieur van zijn huis en daar heb ik van kunnen profiteren." In het jaarverslag dat te downloaden is via zijn website worden diverse statistieken vergeleken en blijkt de kunstenaar verder vooruit op 2022. In weerwil van de klinkende resultaten hoopt de kunstenaar toch dat de beperkingen snel worden opgeheven. Deels omdat het moeilijke tijden zijn voor de winkeliers en horeca in Delft betreurt maar vooral omdat zijn tienerdochters veel te lijden hebben van de maatregelen. "De jeugd is het werkelijke slachtoffer van deze pandemie."

Op de vraag of het niet wonderlijk is voor een kunstenaar om geobsedeerd te zijn door cijfers heeft hij een stellig antwoord: "Voor mij zijn cijfers en verf twee verschillende kanten van dezelfde medaille. Zowel kunst als statistiek zijn uitstekend in staat orde te scheppen in een chaotische werkelijkheid. Met cijfers en verf kan ik de realiteit bij de lurven pakken, analyseren, doorgronden en vervolgens opnieuw in mijn eigen interpretatie weergeven."

De eerste letter
het eerste woord
de eerste zin
het eerste punt
de eerste strek
het eerste vlak
de eerste klap
het eerste brok
de eerste vorm
de eerste noot
de eerste maat
de eerste melodie
Aan de rest
wordt nog gewerkt
maar het begin is er

www.Alexanderen.nl

Alexander; dichter, optredend muzikant, kleinkunstenaar en tekenaar

Het is alweer een poos terug dat ik reageerde op een oproep voor schrijvers voor dit magazine. met de vraag wat er precies gezocht werd. Het antwoord kwam dezelfde middag:

Wij zoeken schrijvers die iets over kunst in z'n algemeenheid kunnen vertellen van interview, column, opinie, verslag tentoonstelling, trends tot marketing verhaal hoe de markt in elkaar zit. Toegankelijk en met humor geschreven zodat het laagdrempelig wordt. Kies een onderwerp uit wat je zelf leuk en interessant vindt. Ieder artikel bestaat uit 250 - 300 woorden. En het zou mooi zijn als je ook beeldmateriaal kunt bijvoegen.

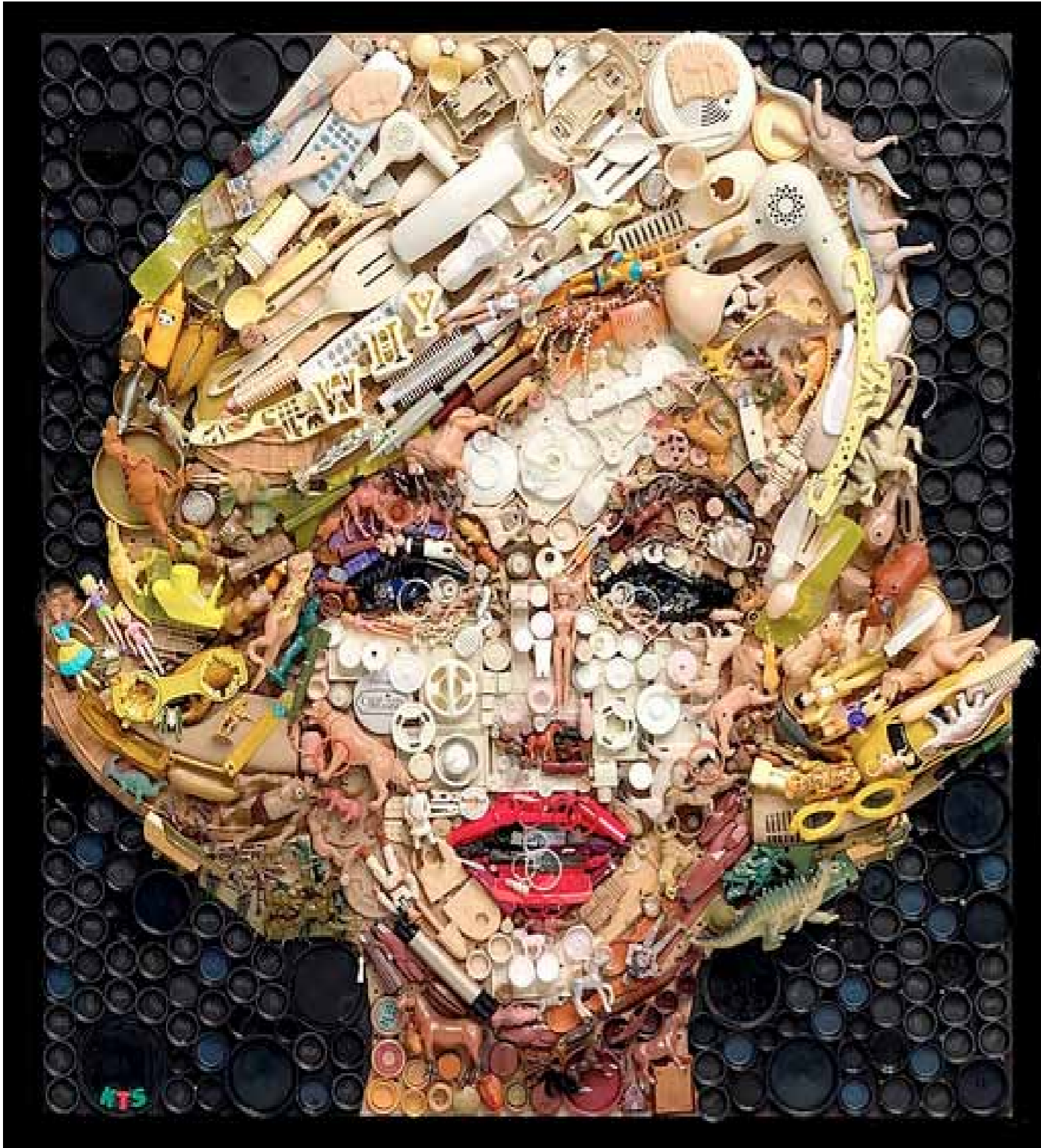
Daarna bleef het op mijn 'Daar moet ik nog iets mee -stapel' liggen, een gestaag groeiende stapel van ideeën waarmee ik eens zou moeten beginnen, tot het te laat was om nog iets in te sturen.

Onlangs kwam de vraag opnieuw. Met een haalbare deadline en vandaag ben ik dus maar

begonnen. Achter mijn laptop. Een nieuwe map, een nieuw document en wat eerst ideeën. Daarna ben al typend hier begonnen. Het gedicht was geen voorbedachte rade, de tekening erbij daarna wel.

Zo moeilijk was het tot dusver niet. Maar hoe nu verder? Eigenlijk leent het onderwerp 'beginnen' zich wet tot een groepsdiscussie. Hoe beginnen de kunstenaars hier? En hoe bereiden jullie je voor om te beginnen? Kopen jullie eerst de benodigde materialen in? Werken jullie eerst een concept uit? Zelf heb ik onderweg altijd een boekje bij me voor ideeën of aanvullingen op werk waar ik mee bezig ben. Die ideeën plaats ik in een tabel. Zo heb ik een overzicht van alles waar ik eens moet beginnen.

www.Alexanderen.nl

Kirkland Smith is een lokale kunstenaar uit Columbia die 'gevonden' objecten gebruikt om kunstwerken te maken.

Marilyn. Assemblage van post-consumer materialen. Pop en cultureel icoon, evenals Amerikaans seksymbool, deze actrice, zangeres en model wordt over de hele wereld herkend. 'Ik heb ervoor gekozen om de gevonden en gekregen voorwerpen niet te beschilderen, maar de kleur van de voorwerpen ongewijzigd te laten zodat ze gemakkelijker door de kijker herkend kunnen worden.'

Wat ons opviel deze week op de sociale media

Aan het strand, dit werk is gemaakt door *Saskia Boelsums*, www.saskiaboelsums.nl/

Nieuw bij www.onlinekunstenaars.nl

Jeannie Op t Hoog

Als "LAATBLOEIERS" voel ik mij helemaal thuis als kunstschilder. Ik ervaar altijd een grote uitdaging en laat mij leiden door een sterk intuïtieve drang om te experimenteren en te creëren.

Voor meer informatie: <https://www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/jeannie>

Ricky Lieveld

Ik beperk mij tot het maken van betaalbare schilderijen die het publiek aanspreekt. Laten we eerlijk zijn...uiteindelijk belandt je werk bij eeuwige roem toch op een douche gordijn of op een placemat. Ik schilder voor de schoonheids ideaal van het publiek. Het heeft niet zoveel zin om tegenwoordig opzoek te gaan naar een nieuwe stroming. Een werk is mooi of lelijk, dat is mijn standaard.

Voor meer informatie: <https://www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/ricky-lieveld>

Martine Boer

In de schilderijen van Martine Boer nemen bloemen een belangrijke plaats in, naast bladeren, vruchten en figuren. In krachtige, golvende verfstreken en een persoonlijke beeldtaal is er sprake van een zekere stilering en vereenvoudiging van vormen en een gebruik van heldere gedekte kleuren.

Voor meer informatie: <https://www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/martine-boer>

Jo Willems

Geboren in 1954 in het Brabantse dorpje Langenboom, thans woonachtig in het Brabantse Mill. Op 16 jarige leeftijd begonnen op de schilderschool St-Lucas Bostel waar ook mijn interesse begon voor kleur en tekenen en schilderen van beelden die in mij opkwamen. Mijn 1ste expositie was in 1980 in mijn geboorteplaats alwaar er veel belangstelling was. Dus, om mijn technische kennis te verbreden, heb ik eerst een 1/2 jaar een vrije academie gedaan om daarna toegelaten te worden aan de kunstacademie in Arnhem (niet afgemaakt), soms had ik het gevoel dat men mij wou abstraheren, ik had eigen stijl van schilderen en een aantal exposities gehad.

Voor meer informatie: <https://www.onlinekunstenaars.nl/overzicht/jo-willems>

ARTVICES
adviesbureau vormgeving

Artvices, adviesbureau vormgeving
telefoon | 06 45 23 63 61
email | roel_elbers@hotmail.com

vormgeving en realisatie van grafische uitingen

**KUNST
KAMER**
Franchise

**Loop niet van Kunst en Cultuur weg
maar loop er naar toe . . .**

. . . Beleef de doorlopende sfeer van hedendaagse Kunst en Cultuur, maar dan in een 'huiselijke setting' waar gezelligheid en gastvrijheid vooral voorop staan.

. . . Een proeverij van kwalitatief hoogstaande Kunst in 2D, 3D, kaarten, boekjes, draagbare objecten en design.

. . . Wij nemen u mee in de wereld van Kunst en Cultuur en adviseren particulieren en bedrijven.